

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA
ლიცენზირებისა და ნებართვების სამსახური
SERVICE OF LICENSES AND PERMITS

საქართველო, 0114, თბილისი; მ. გულუას ქ.ნა, ტელ: 72 72 60

ეკოლოგიური ექსპერტიზის
დასკვნა პროექტზე

№ 96

“ 28 ” 10 2009 წ.

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება – „ნავთობის საცავების განთავსება“;
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი – შ.პ.ს. „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“, ქ. თბილისი, კახეთის გზატკეცილი №21.
3. განხორციელების ადგილი – გარდაბნის რაიონი, სოფელი სართიჭალა;
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 04.09.09წ;
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – შ.პ.ს. „ეკოლსერვისი“;

II. ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

შ.პ.ს. „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ მიერ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით, ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე გასასანიღველად წარმოდგენილია: ნავთობის პირველადი დამუშავების სამსახურის „სამგორის ნავთობის სათაო ნაგებობის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში“

წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების (გზმ) ანგარიშის თანახმად საწარმოს მფლობელობაში არსებული ნავთობის შეკრებისა და მომზადების საწარმო განთავსებულია გარდაბნის რაიონში, სოფ. სართიჭალის მახლობლად. საწარმოს აღმოსავლეთის მხრიდან ესაზღვრება სოფ. სართიჭალა, რომლის უახლოეს დასახლებულ ტერიტორიამდე მანძილი 700 მეტრია. აღნიშნული ობიექტი აშენდა 1970-იან წლებში. ამ პერიოდისათვის დამონტაჟდა 400მ³ მოცულობის რეზერვუარები, შემდგომში დამონტაჟდა 2000მ³ მოცულობის ნავთობის საბადოების დებეტის ვაზრდასთან დაკავშირებით დამონტაჟდა ნავთობის გამაცხელებლები, სალექტორები, სეპარატორები, 5000მ³ მოცულობის რეზერვუარები და სხვა დანადგარები. აღნიშნული დანადგარები დღემდე ექსპლოატაციაშია. სათაო ნაგებობის დანიშნულება იყო და არის ნავთობის მიწოდება ფლუიდი სასაქონლო ნავთობად. საწარმოსა დასაქმებულია 28 ადამიანი.

წარმოდგენილ გზმ-ს ანგარიშში განსილულია გარემოსდაცვითი კანონმდებლობა, გარემოს არსებული მდგომარეობის ანალიზი, ზოგადი ფიზიკურ-გეოგრაფიული დახასიათება, გეოგრაფიული და ჰიდროგეოლოგიური შეფასება, კლიმატურ-სტრუქტურული გეოგრაფიული პირობები, აბიოტური, ბიოტური და სოციალური გარემოს დახასიათება, ფლორა და ფაუნა, ეკოლოგიური მდგომარეობის ანალიზი, ასევე საწარმო ობიექტის გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების დახასიათება.

შ.პ.ს. „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ ნავთობის პირველადი დამუშავების სამსახურის მიმდინარე საქმიანობის მიზანია ნინოწმინდის ნავთობის საბადოზე (კანარვო ვორჯია), თელეთისა და სამგორის (იორის ველი) დღეისათვის მომუშავე ჭაბურღილებიდან ამოღებული ნავთობმომცველი მასის (ფლუიდი), შემგროვებელ ბაზამდე ტრანსპორტირება და შემდეგ სარეზერვუარო პარკში მისი დაგროვება, დეგაზირებისა და დეჰიდრირების შემდეგ სასაწყობე რეზერვუარებში შეგროვება. დროებითი შენახვა და რეალიზაცია.

წარმოდგენილი გზმ-ს ანგარიშის მიხედვით, ყველა ამ საბადოებიდან, არსებული და მოქმედი ჭაბურღილებიდან 2008 წლის მონაცემებით მოპოვებულია 166000 მ³ ფლუიდი, საიდანაც სასაქონლო ნავთობის სახით მიღებულია 45340 მ³ (საშუალო გამოსავალი 27,3%). საწარმოს გააჩნია 6 ერთეული 5000 მ³-იანი რეზერვუარი (3 ფლუიდი-ბოვის, 3 სასაქონლო პროდუქციისათვის) გარდა ამისა 2x10000 მ³-იანი რეზერვუარი, რომელთაგან ერთი არ ფუნქციონირებს და საჭიროებს კაპიტალურ რემონტს. ნავთობის სასაქონლო რეზერვუარებში განთავსების შემდეგ ფლუიდიდან ხორციელდება წყლის მოცილება, ტექნოლოგიური პროცესი მოიცავს ფლუიდის 70 - 750C⁰-ზე შეთბობას, მისგან წყლის მოცილებას (გამოშვება), წყალმიმღები არხებისა და ჭების მეშვეობით გამოშვებული წყლის მიმღებ ორმოებში მოხვედრას (გადასვლას), წყლის შესაბამის რეზერვუარებში (4x2000 მ³) გადაქაჩვას და იქიდან ჭაბურღილში ჩატუმბვას. ტექნოლოგიური სქემით გათვალისწინებულია გაზის სეპარატორი და თანმხლები გაზის შემდგომი წვა ჩირაღდანზე, თუმცა მისი ტექნიკური საჭიროება არ არსებობს, რადგან ფლუიდში აირადი გაზის შემცველობა ძალზე დაბალია, რომელიც ძირითადად გამოიყოფა მოპოვებულ საწარმოებში.

წარმოდგენილი გზმ-ს ანგარიშის თანახმად, ამჟამად მიმდინარეობს ახალი თანამედროვე და დაბალ ენერგომომხარებაზე ორიენტირებული გამახურებელი ლუმენის (წარმადობა 350 მ³/სთ) მონტაჟის სამუშაოები. წლიური პროგრამის რეალიზაციისათვის საჭირო იქნება 1452,5 ათასი მ³ გაზი.

ანგარიშის თანახმად რეზერვუარის პარკის შემოზენვა გათვალისწინებული და გაანგარიშებულია, ნავთობის პირველადი დამუშავების ობიექტის მშენებლობის დროს მოქმედი "გოსტის" და შესაბამისი ნორმების მიხედვით. მას შემდეგ რეზერვუარების პარამეტრები არ შეცვლილა - შემოზენული ტერიტორიის მოცულობა (1.5 ჰა) აბსოლუტურად უზრუნველყოფს, ავარიული სიტუაციების - რეზერვუარის დაზიანების შემთხვევაში, მთლიანად რეზერვუარიდან დაღვრილი ნავთობის რაოდენობის შეკავებას.

დაეგეშილი საქმიანობის უზრუნველყოფა ძირითადი სანედლეულ რესურსებით, ელექტროენერგიით, სათბობით, წყალსადენით და კავშირგაბმულობის საშუალებებით ხორციელდება ადგილობრივი სამომხმარებლო ქსელებიდან.

როგორც წარმოდგენილ ანგარიშშია მითითებული, გარემოზე ზემოქმედების შეფასებასთან ერთად მიმდინარეობდა საწარმოო ობიექტის მიერ გარემოში გამოყოფილ მავნე ნივთიერებათა ინვენტარიზაციის ტექნიკური ანგარიშის შედგენა, აგრეთვე ატმოსფერული ჰაერის დაცვისა და ზღვრული დასაშვები გამოფრქვევების/წყალში ჩაშვების ნორმატივების პროექტების დამუშავება, რომელიც საშუალებას იძლევა მოყვანილ იქნეს საწარმოო ობიექტის ემისიის წყაროები და მათი ტერიტორიალური განაწილება, როგორც ამჟამინდელი რეალური პირობების, ასევე პერსპექტივის გათვალისწინებით. ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების წყაროებს წარმოადგენს შემდეგი ტექნოლოგიური პროცესები:

- რეზერვუარების ფლუიდითა და მომზადებული ნავთობით შევსება (წყარო - რეზერვუარების სასუნთქი სარქველები);
- რეზერვუარებიდან მომზადებული ნავთობის გადატუმბვა მილსადენით ავტოცისტერნების ჩასატვირთ მოედანზე (წყარო - ტუმბოს ჩობალური სამკვირვებლები და ავტოცისტერნების ჩასატვირთი სარქველები);
- გაზის წვა გამახურებელ ღუმელში. (წყარო - წვის აირების ატმოსფეროში გამოფრქვევის მილი);

დაბინძურების წყაროთა დახასიათებისას გათვალისწინებულია, რამდენად აკმაყოფილებენ თანამედროვე მოთხოვნებს ნავთობის რეზერვუარები და მილება - გაცემის სადგურები. საწარმოში არსებული რეზერვუარები აღჭურვილია სასუნთქი მილით, საიდანაც ხორციელდება ნახშირწყალბადების გამოფრქვევა ატმოსფეროში:

- აორთქლება ნავთობის შენახვისას;
- გამოფრქვევა დაცარიელებული რეზერვუარების ავსების, ან გახარჯული ნაწილის შევსებისას.

საწარმოდან გაფრქვეული ჰაერის ძირითადი დამაბინძურებელი ნივთიერებებია: ნავთობის ნახშირწყალბადები, აზოტის ოქსიდები და ნახშირბადის (II) ოქსიდი CO,

ასევე ბენზოლი, C₆H₆, ტოლუოლი, C₇H₈, ქსილოლი, C₈H₁₀ ატმოსფერული ჰაერის დაცვისა და ატმოსფეროში მავნე ნივთიერებათა ნორმატივების დაცვის უზრუნველყოფის მიზნით ნავთობის რეზერვუარები აღჭურვილია „პანტიმური საკეტით“. აღნიშნული დამცავი საშუალებები განაპირობებენ ნავთობის შენახვის მოთხოვნების დაცვას 900 °C ტემპერატურამდე.

რეზერვუარებზე ასევე დამონტაჟებულია ავტომატური სასიგნალო მოწყობილობა, რომლის საშუალებითაც პრაქტიკულად გამორიცხულია რეზერვუარების გადავსება.

წყალი საწარმოში გამოიყენება სასმელ-სამეურნეო მიზნებისათვის და ტერიტორიის გამწვანებელი ზოლის მოსარწყვად სასმელი წყლის შემოტანა ხორციელდება ცისტერნით. ტექნიკური წყლით საწარმოში მომარაგება ხორციელდება ადგილობრივი წყალმომარაგების სისტემიდან.

გზმ-ს ანგარიშის თანახმად საწარმოში ჩამდინარე წყლების წარმოქმნა მოსალოდნელია :

• ფლუიდის გადამუშავებისას მისგან წყლის ოდენობის წარმოქმნილი წყლების (დაახლოებით 121000 მ³ წელიწადში) საბით ალნიშნული წყლები წყალმიმღები არხებისა და კუბის მეშვეობით შეიძლება დაიხარჯოს მიმღებ ორმოებში

მოხვედრის შემდეგ გადაიქარება წყლის რეზერვუარებში, იქიდან კი – შესაბამის ნავთობის გაუქმებულ № 54 „პატარძელის“ ჭაბურღილში, რომლის ბურღვა, განახორციელა „საქნავთობმა“ 1976-1977 წლებში. ჭაბურღილის საპროექტო სიღრმე არის 3000 მეტრი, საპროექტო ჰორიზონტი - შუა ეოცენი. აღნიშნული ჭაბურღილი რომელშიც ამჟამად იჭირხნება ნავთობის პირველადი დამუშავების სამსახურში - ნავთობიდან გამოყოფილი წყალი, 2008 წლის დეკემბერში გაიწმინდა და შეკეთდა კაპიტალურად.

- ობიექტის ტერიტორიაზე (სარეზერვუარო პარკებში და ნავთობის გამცემ სადგურებში) გათვალისწინებულია წვიმის წყლის შექცევის კანალიზაცია. სარეზერვუარო პარკი მდებარეობს სპეციალურად მოწყობილ მიწის ქვაბულში, საიდანაც შემთხვევით ან რეზერვუარის ავარიის შემთხვევაში დაწრტილი ნავთობპროდუქტები და წვიმის წყლები ქვაბულიდან გარეთ ვერ გამოვა. აღნიშნულ ფართზე ყოველი წვიმის შემდეგ მოსული წყლის გამოშვება განხორციელდება სპეციალურად მოწყობილ წყალმიმღებ ჭაში, საიდანაც წყალმიმღები არხებისა და ჭების მეშვეობით მოხდება წყლის მიმღებ ორმოებში და შემდგომ გადაიქარება წყლის რეზერვუარებში. სანიღვრე წყლები არ მოითხოვენ დამატებით გაწმენდას რადგან მათი ჩაშვება წყლის მიმღები ორმოებისა და წყლის რეზერვუარების გავლის შემდეგ ხორციელდება ნავთობის გაუქმებულ ჭაბურღილში.
- ფეკალური წყლების ჩაშვება შესაბამისი ხელშეკრულების საფუძველზე ხორციელდება საკანალიზაციო სისტემაში, რომელიც მიერთებულია თბილისი-რუსთავი-გარდაბის საკანალიზაციო სისტემაში.

გზმ-ს ანგარიშის თანახმად ტექნოლოგიიდან გამოდინარე და არსებული სამრეწველო ფონის გათვალისწინებით, წინასწარი შეფასებით, საწარმოო ობიექტისაგან მოსალოდნელი ხმაური არ აღემატება დასაშვებ ნორმატივებს ყველაზე ახლომდებარე მოსახლეობისათვის, რომელიც მისგან დაშორებულია არანაკლებ 700 მეტრ მანძილზე, ვინაიდან ხმაურის დონე, ხმაურის გამომწვევი დანადგარიდან უკვე 100 მეტრში ნორმაშია.

გზმ-ს ანგარიშის მიხედვით საწარმოს ფუნქციონირების შედეგად წარმოქმნილი, მანეთ ნივთიერებების ემისიების გავლენას გარდაბნის ზონის ნიადაგურ საფარზე პრაქტიკულად ადგილი არ აქვს. ამას განაპირობებს ის გარემოება, რომ საწარმოო ტექნოლოგიური პროცესების შესაბამისად საწარმოს ტერიტორიის გარეთ არ წარმოიქმნება ისეთი პროცესები, რომლებიც წარმოადგენენ ნიადაგის პოტენციური დაბინძურების წყაროს და შესაბამისად ნიადაგური ზედაპირის დაბინძურების წარმოქმნის წინაპირობა არ არსებობს. რაც შეეხება საწარმოს ტერიტორიის იმ ნაწილს, სადაც არსებობს ნავთობპროდუქტებით დაბინძურების რისკი, მისი არსებობის შემთხვევაში ხორციელდება აღნიშნული ნიადაგის რეკულტივაცია (დაბინძურებული ფენის მოხსნა და მისი ახლით შეცვლა), ხოლო ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული ნიადაგის კონტინერებში განთავსება და მისი შენახვა სპეციალურად გამოყოფილ დახურულ შენობაში - შემდგომი უტილიზაციისათვის.

გზმ-ს თანახმად საწარმოს ტერიტორიის (განლაგებულია 17 ჰექტარზე) დიდი ნაწილი გაშენიანებულია სხვადასხვა სახის მრავალწლიანი მცენარეებით, ასევე ბუჩქნარებით. საწარმოს ტერიტორიაზე და მის მიმდებარედ მოზარდი მცენარეულობა არ წარმოადგენს განსაკუთრებულ ფასეულობას და არ საჭიროებს დაცვის განსაკუთრებულ ზომებს. ასევე, ფაუნისტური თვალსაზრისით ეს ადგილი არ არის მნიშვნელოვანი. შესაბამისად მიჩნეულია, რომ საქმიანობის განხორციელებით არ ხდება ადგილობრივ ფაუნასა და ფლორაზე რაიმე მნიშვნელოვანი უარყოფითი ანთროპოგენური ზეგავლენა.

წარმოდგენილი გზმ-ს ანგარიშში მე-7 თავში (გვ. 81) „საქმიანობის შედეგად შესაძლებელი ავარიული სიტუაციების ალბათობა და მათი მოსალოდნელი შედეგების თავიდან აცილების წინადადებები“ განხილულია ტექნოლოგიური ავარიები, მათი

თავიდან აცილების და უსაფრთხოების საჭირო ზომები, ავარიული დაღვრები და მათი აცილება-პროფილაქტიკის ნორმატივებით განსაზღვრული ღონისძიებები. აღწერილია ავარიული სიტუაციების, კერძოდ ავარიული დაღვრების ყველა შესაძლო შემთხვევა, მათი წარმოქმნის, თავიდან აცილებისა და მათი არსებობისას შედეგების ლიკვიდაციის კომპლექსური ღონისძიებები. ასევე გათვალისწინებულია ხანძარ-საწინააღმდეგო მეურნეობის მოწყობა.

საწარმოში ნავთობის გადამუშავების პროცესი ხორციელდება ავტომატიზირებული კომპიუტერული სისტემით.

ატმოსფერული ელექტრული მოვლენებისაგან, აგრეთვე სტატიკური დენებისაგან დაცვის მიზნით საწარმოო ობიექტზე დაგეგმილია შესაბამისი ლითონის მეხამრიდებისა და ხელოვნური დამიწების კონტურის დამონტაჟება.

ობიექტზე მოსალოდნელია როგორც საშიში, ასევე არასაშიში სამრეწველო (სამშენებლო, საწარმოო) და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების წარმოქმნა. რომელთა მოსალოდნელი სახეობები და მათი მართვის საკითხები აღწერილია გზშ-ს ანგარიშის შესაბამის ქვეთავში 10.3 ნარჩენების კლასიფიკაცია (გვ.103-106), მაგრამ არ არის ათეული წლების განმავლობაში მოქმედი პრაქტიკული, რეალური მონაცემები.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის პროცესში ექსპერტთა კომისიის წევრების მიერ გამოთქმული მოსაზრებები საფუძველად უნდა იქნას ექსპერტის დასკვნის მესამე თავს.

III. პირობები

1. სამი თვის ვადაში დამუშავდეს და შეთანხმდეს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროში ნარჩენების მართვის კონკრეტული გეგმა, რომელშიც მოცემული იქნება საწარმოში წარმოქმნილი თითოეული სახის ნარჩენის შესახებ სრული ინფორმაცია და დეტალურად იქნება განხილული წარმოქმნილი ნარჩენების მართვის საკითხები;
2. დასკვნის გაცემიდან 90 კალენდარული დღის ვადაში წარმოდგენილ იქნეს:
 - ძირითადი ტექნოლოგიური მოწყობილობების, გამართული მდგომარეობის ტესტირების დოკუმენტაცია;
 - ხანძარქრობის წყლების რაოდენობის სრული მონაცემების ქრობასა და ვაგრილებაზე გათვლილი პერიოდისათვის
 - ემისიების კვარტალური მონიტორინგის 2008-2009 წლების მასალები
 - ნარჩენების სახეობათა პროცენტული მონაცემები, ტექნოლოგიური ნარჩენების როგორც მუშა პროექტით გათვლილი, ასევე დღეისათვის 2008-2009 წლების პერიოდში ასებული მონაცემები.
3. შესრულდეს წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშით განსაზღვრული სავალდებულო მოთხოვნები, რეკომენდაციები და ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები.

IV. დასკვნა

შ.პ.ს. „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ მიერ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი ნავთობის პირველადი დამუშავების სამსახურის „სამგორის ნავთობის სათაო ნაგებობის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში“-ს მიხედვით საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავში მოყვანილი პირობების გათვალისწინების შემთხვევაში. ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით.

ლიცენზიებისა და ნებართვების
სამსახურის უფროსი:
ნიკოლოზ ჭახნაკია
(სახელი, გვარი)

